

naar een nieuw vitaal en natuurlijk voedsellandschap

Door inpolingding kregen we eeuwen geleden grip op het landschap van Zeeland dat tot dan toe werd gekenmerkt door een constante dynamiek van overstromingen en landaanwinningen. Na de tweede wereldoorlog beloofden wij nooit meer honger te hebben, en de watersnoodramp van 1953 mocht nooit meer gebeuren. Met dat doel zijn de deltawerken aangelegd en deed de ruilverkaveling zijn intrede. Totale controle op het land en het water zijn hiervan het gevolg.

Er is een tweedeling ontstaan in het Zeewuuse landschap. Een tweedeling tussen de kust en het platteland, met ieder hun eigen specifieke problematiek. Het platteland kampt met krimp, verzilting, bodemdaling, biodiversiteitsafname en is gevormd tot een saai en monofunctioneel productielandschap gericht op de export. De kust aan de andere kant is juist enorm interessant, dynamisch en populair: toeristen komen af op het prachtige Zeewuuse kustlandschap en het lekkere lokale eten. Het probleem hiervan is dat de populatie van de kust helaas te ver doorslaat en het relatief kleine stukje Zeeland momenteel ernstig onder druk staat. Een nieuw viualt en natuurlijk voedsellandschap is het bindmiddel om deze tweedeling op te heffen.

Veel van de producten die worden verbouwd op het platland van Zeeland worden geëxporteerd naar het buitenland. Zeeland speelt daarin een belangrijke rol: zo wordt bijvoorbeeld 80% van de export van uien geproduceerd in Zeeland. We produceren wat de vraag is van de wereld, onafhankelijk van of de bodem daar wel geschikt voor is. We zetten het landschap naar onze hand. Dit zorgt ervoor dat het landschap van het platland saai en monofunctioneel is, de biodiversiteit enorm afneemt en het natuurlijke proces van bodemdaling en verzilting een onnodige bedreiging vormen.

ZEELANDSE IDENTITEIT

Zeeland is een provincie die bekend staat om haar typische lokale voedsel: vis, schelpdieren en zilte groenten. Voedsel dat vooral aan de kust wordt geproduceerd en ook vooral aan de kust wordt genuttigd. Een goed voorbeeld is de gastronomie. Zeeland betekent veel voor de gastronomie van Nederland. Een van de drie sterrenrestaurants van Nederland bevindt zich in Zeeland en in totaal zijn er elf restaurants met een Michelinster in Zeeland. Bijzonder is dat alle elf sterrenrestaurants zich op eenzelfde manier profileren: met de lokale zilte Zeewuuse keuken en het bijbehorende dynamische landschap waarin de producten worden geproduceerd.

Verzamelaars en jagers eten wat het land hen te bieden had. Er was een grote voedselrijkdom door de zoet/zout gradiënt. Vissen, schelpdieren, hazelnoten en lamsoor stonden op het menu.

De eerste boeren. Bewerkten het land door afwateringsgeulen te graven. Er werdt gegeten wat het bewerkte land hen te bieden had. Vee, haver, vissen en gerst stonden op het menu.

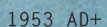
Zeeland was onbewoonbaar. Doordat het land bewerkt was door de eerste boeren overstromde het. Het landschap bestond uit grote gelijdengeulen, krekken, platen en schorren.

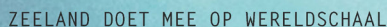
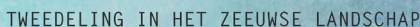
Het land werd langzaam weer bewoonbaar door opslibbing. Boeren was weer mogelijk. Met producten van het land werd de gemeenschap gevoed. Vee, haver, vissen en gerst stonden op het menu

Hoog genoeg delen worden stukje bij beetje be-
dijkt. Boeren op grotere schaal werd mogelijk. Me-
re producten van het land werd de gemeenschap ge-
voed. Er waren regelmatig overstromingen

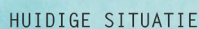

De watersnoodramp en WOII resulteerden in totale controle op het land. Schaalvergroting, "nooit meer honger". Er wordt geproduceerd naar de vraag van de wereldmarkt.

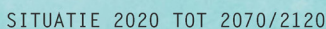

Byna alle sterrenrestaurants in Zeeland profileren zich met de zette Zeeuwse keukens. Hieronder een aantal profielen zoals omschreven door de restaurants zelf.

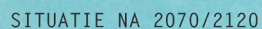
- [illegible]

verzilting • bodemdaling • lage biodiversiteit • monofunctioneel

verzilting accepteren • dalende gebieden worden wisselpolders
hoge biodiversiteit • multifunctioneel

verzilting accepteren • wisselpolders hebben randen opgehoogd
hoge biodiversiteit • multifunctioneel

t landschap is
teressant om i
recreëren en
verblijven.

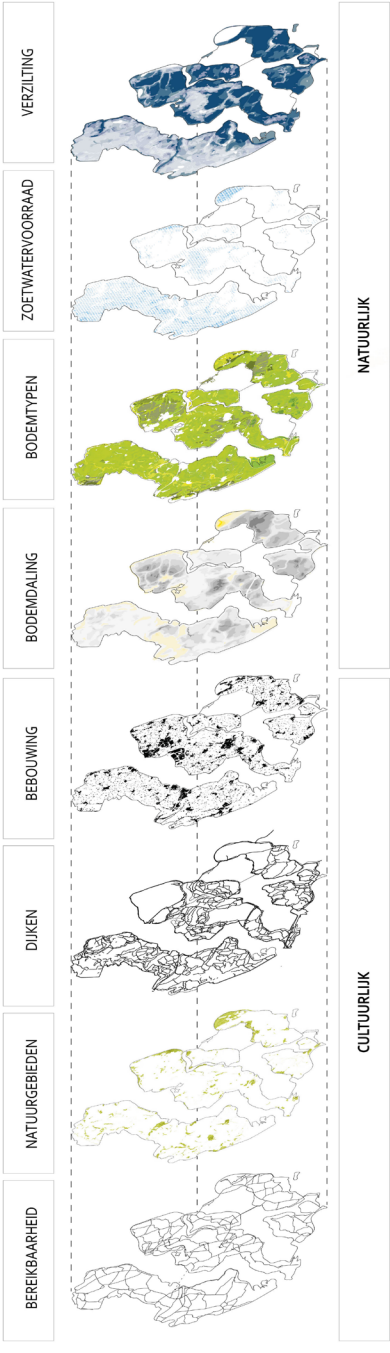
Het Zeeuwse landschap biedt nieuwe kansen voor het uitbreiden van de overnachtingsmogelijkheden.

Het Zeeuwse landschap biedt kansen voor nieuwe vormen van recreatie. Bijvoorbeeld in de vorm van een zoutwaterspa.

Er ontstaan nieuwe mogelijkheden voor leegstaande bebouwing. Een gebouw kan bijvoorbeeld worden getransformeerd naar een zilt supermarkt of een zilt restaurant.

Door het nieuwe
wordt de bloed
verhoogd

Het nieuwe Zeeuwse landschap versterkt de gastronomische identiteit van de provincie. Sterrenkok Sergio Hermans is ambassadeur van het nieuwe Zeeuwse productielandschap.

SITUATIE NA 2070/2120

HUDIGE SITUATIE

- LEGENDA HUDIGE SITUATIE
- verziltende bodem
 - dalende bodem
 - water met beperkte getijdenwerking, brak water
 - water met geen getijdenwerking, zout of zoet water
 - water met getijdenwerking, brak of zout
 - monofunctioneel akkerland
 - fruitteelt
 - natuurgebied
 - bebouwd gebied

SITUATIE 2020 TOT 2070/2120

OPBOUW VAN DE KAARTEN

Om te komen tot een nieuw vitaal en natuurlijk voedsellandschap, moeten we een aantal stappen in de tijd maken. De eerste stap naar een gezond en toekomstbestendig landbouwsysteem wordt gezet door heel precies te kijken naar de natuurlijke omstandigheden van het land. Waar het gaat verziltten, waar zit zoet water, waar zit welk type bodem en waar gaat de bodem dalen of is de bodem al gedaald?

De verzilte gronden worden in het nieuwe landschap niet meer kunstmatig ingezet als zoetwaterlandbouwgebied, maar als ziltte teeltgronden voor bijvoorbeeld de teelt van Zeekraal. Daar waar wel zoet water in de bodem aanwezig is, kan nog wel aan zoetwaterlandbouw worden gedaan. Afhankelijk van de grondsoort wordt bepaald of het stuk land het best kan worden ingezet voor akkerbouw of juist voor fruitteelt. De meest lage delen van het land worden ingezet als wisselpolder. Wisselpolders zijn polders die in open verbinding worden gezet met de zee. Door deze open verbinding met zee, zal daar waar sedimentdeeltjes neerdalen het gebied in 50 tot 100 jaar worden opgehoogd.

SITUATIE 2020 TOT 2070/2120

Om het water in de wisselpolders toe te laten wordt allereerst de nutriëntarme landbouwbodem afgegraven en worden dijken op strategische punten opengezet. Het hele afgegraven gebied wordt vervolgens onderwater gezet. De natuur krijgt er vrij spel en kan het land op natuurlijke wijze gaan ophogen. In deze fase – die 50 tot 100 jaar duurt – is het land niet alleen een mooi natuurgebied, maar je kunt het ook inzetten als productielandschap. In de meest laaggelegen delen die onder water staan kan bijvoorbeeld vis zoals kabeljauw worden geteeld. Tegelijkertijd kunnen er op de hogere delen schelpdieren of vieren zoals mosselen of nori worden gekweekt. Ziltte groente zoals lamsoor groeien het best op de droogvallende gebieden: de schorren en slikken. Iedere hoogte en droogte heeft specifieke producten die erop geteeld of verbouwd kunnen worden.

SITUATIE NA 2070/2120

Na 50 tot 100 jaar zijn de meest dynamische delen aan de randen van de Zeewuise eilanden opgehoogd. Het midden van het land blijft doordat het minder dynamisch is onder de invloed van eb en vloed onderwater staan. De kuststrook, die zo interessant is maar waar ook de druk juist zo groot op was, is dus in kleine verhoogd. Hierdoor kan de toeristische druk op de huidige kuststrook afnemen en zich verspreiden over de gehele provincie. En kan het voorheen krimpde platteland op een gezonde manier weer gaan groeien en daarmee ook het voorzienniveau toemenen.

LEGENDA SITUATIE TOT EN NA 2070/2120

